

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Светлана Георгиева Димитрова-Гюзелева, НБУ, научно направление *1.3. Педагогика на обучението по ...* (методика на обучението по чужд език)

върху научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **доцент** по професионално направление *1.3. Педагогика на обучението по чужд език (немски)*, обявен в ДВ бр. 21/18.03.2016 г., с кандидат **гл. ас. д-р Елена Славчева Савова**

I. Изследователска дейност и резултати.

Гл. ас. д-р Елена Савова е колега-германист с богата творческа биография и солиден преподавателски опит. Широкото поле на нейните изяви почива върху трайния ѝ интерес към следните тематични области в теоретичен и приложен план: методика на обучението по чужд език, методика на литературното образование (на роден и чужд език, немски), межкултурно общуване и съпоставително езиковедие (за целите на обучението по чужд език и преводаческата практика). Това проличава от научните публикации (вкл. и учебните помагала) на колегата, представени в рамките на конкурса, от академичните дисциплини, които тя преподава в бакалавърските и магистърските програми на департаменти „Романистика и германистика“ и „Англицистика“, както и от заявената от самата нея изследователска програма.

1. Оценка на монографичния труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора.

Представеният от гл. ас. д-р Елена Савова монографичен труд за целите на конкурса, озаглавен "Художествените текстове в обучението по немски език като чужд" (изд. "Фараго", София, 2015 г., ISBN 978-619-206-014-5) се явява логично продължение на изследователските ѝ търсения, засвидетелствани още в докторската ѝ дисертация на тема «Стратегии за четене на немскоезичен художествен текст (върху материал от кратката проза)».

Използването на образци от художествената литература на езика-цел за целите на чуждоезиково обучение има дългогодишни традиции както в системата на българското образование по чужд език, така и в световната методическа практика. Съществуващите концепции за работа с художествен текст се характеризират с голямо разнообразие по отношение на заложените в тях цели и дейности (напр. общо подобряване на чуждоезиковите комуникативни умения, развиване на межкултурната компетентност, обогатяване на литературните познания на обучаваните и т.н.), както и с широк диапазон от потенциално възможни контексти на тяхното приложение (в профилираната и непрофилираната чуждоезикова подготовка; при обучението на деца, юноши и възрастни и т.н.). Монографичният труд на гл. ас. д-р Елена Савова е първият опит в България да се обобщят (в диахронен и синхронен план) и да се систематизират теоретичните схващания и тенденциите в практиката при използването на художествени текстове в преподаването на немски език като чужд. Целта на авторката е чрез това многопластово и систематизирано представяне на съществуващите методически концепции (в теоретичен и приложен план) за работа с художествени текстове да подпомогне българските преподаватели по чужд език (и в частност учителите по немски език като чужд), както и авторите на учебници и учебни помагала за обучението по немски език в българската образователна среда да вземат информирани и обосновани решения при използването на

конкретните образци от художествената литература на езика-цел в занятията и учебните програми по чужд език, в зависимост от различните учебни условия и параметрите на образователния контекст.

Сред приносните моменти на монографичния труд на гл. ас. д-р Елена Савова бих изтъкнала и следните няколко:

- поставено е началото на една отворена система от концепции (традиционни и новаторски) за работа с художествени текстове в обучението по чужд език за различни цели и при различни условия на обучение;
- разглеждат се практически методически въпроси, свързани с подбора на учебното съдържание, конкретните дейности и учебните средства при използване на художествени текстове в преподаването на чужд език;
- дават се насоки за създаването на оригинални методически модели и авторски учебни материали за ЧЕО на базата на образци от художествената литература;
- обосновава се необходимостта от целенасочено изграждане на умения за работа с художествени текстове при преподаване на чужд език като част от професионалната методико-дидактическа компетентност на преподавателите по чужд език;
- апелира се към обособяването на отделен дял ("под-дисциплина") в рамките на методиката на чуждоезиковото обучение, свързана с използването на образци от художествената литература на езика-цел за целите на чуждоезиково обучение.

2. **Оценка на приносите в останалите приложени публикации, направени след назначаването на академичната длъжност „гл. асистент“ (вкл. и оценка на изискването за рецензираност на изданията).**

В периода след защита на докторската си дисертация (през февруари 2007 г.), гл. ас. д-р Елена Савова е публикувала общо 16 статии, 12 от които през атестирания период 2009/2010 - 2014/2015 г. Повечето от публикациите са в рецензирани научни издания у нас и в чужбина, като прави впечатление, че две от публикациите, които излизат във "вътрешни" издания на НБУ (*Сборник с доклади от националната междууниверситетска конференция "Език, литература, многоезичие", 2009 г* и *Годишник на департамент "Чужди езици и литератури", бр. 8, 2009*) са публикувани отново под същите заглавия и с почти непроменено съдържание в сп. *Чуждоезиково обучение*, което е рецензирано издание (статии са съответно "Межкултурно общуване, чуждоезиково обучение и многоезичие", която е леко променена при повторното ѝ издание, но запазва същото заглавие, и "Aufgaben rund um das Thema "Deutsches Kino" im DaF-Unterricht"). Струва ми се, че подобна практика следва да се избягва, защото тя би могла да се изтълкува като акт на подценяване на важността и качеството на научните издания на НБУ, в които публикациите също са рецензирани от колеги-специалисти в съответната област на научно познание.

Пет от публикациите на гл. ас. д-р Елена Савова са посветени на темата на монографичния ѝ труд (гореспоменатите 2 публикации не са сред тях), като части от тях са използвани при неговото написване, а останалите публикации са посветени на други теми, които вълнуват авторката, като напр. многоезичие и межкултурно общуване, теория на учебния комплекс по чужд език и др.

Тук следва да се отбележат и приносите на кандидатката към разработването на учебници, учебни пособия и методически ръководства за средното общообразователно

училище в България. През атестирания период от 2009/2010 г. до момента гл. ас. д-р Елена Савова е участвала в екипното разработване (в съавторство с проф. Павлина Стефанова и с ас. Анелия Ламбова) на 4 (от общо 8) учебни комплекса за обучение по немски език като чужд в 6, 7 и 8 клас на СОУ, одобрени от МОН.

Не на последно място, гл. ас. д-р Елена Савова е участвала в редколегията и изготвянето на рецензии на 2 сборника, издадени от НБУ: „Чуждоезиковото обучение днес. Юбилеен сборник по повод 65-годишнината на проф. д.п.н. Павлина Стефанова“, съст. Мария Грозева-Минкова, 2013 и „Годишник на Департамент „Романистика и германистика“ - Том 1. Юбилейно издание по повод 70-та годишнина на доц. д-р Анушка Леви“, съст. Мария Спасова.

3. Цитиране от други автори.

Според предоставената справка с анализ на цитиранията (СА-1-2016), изготвена от Библиотеката на НБУ, са установени общо 19 отделни позовавания на публикации с автор Елена Славчева Савова, като 6 от тях са самоцитирания на автора (т.е. намерени са общо 13 цитирания от други изследователи). По данни на самата кандидатката, нейни публикации и изследвания преди и по време на отчетния период са цитирани неколкократно (8 установени цитирания), в които колегите ѝ са се позовали на 3 нейни доклада, 4 научни статии, 2 учебни комплекса (в съавторство) и 1 учебно пособие (в съавторство) (вж доклад-самооценка на гл.ас. д-р Елена Савова, представен като част от материалите по конкурса).

Тези данни говорят сами по себе си за значението и научната стойност на теоретичните и практико-приложните публикации на авторката.

4. Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката.

През атестирания период от 2009/2010 г. до момента гл. ас. д-р Елена Савова е участвала с доклади на 6 международни и национални научни и професионални форуми. Ръководила е (заедно с проф. Павлина Стефанова) работата и на две кръгли маси по време на ежегодните конференции на Дружеството на преподавателите по немски език в България през 2009 и 2011 г.

Гл. ас. д-р Елена Савова е участвала и в 2 изследователски проекта: през 2010 г. в проекта на МОМН „Разработване на система за оценка на качеството на средното образование“, Дейност 1 „Разработване на стандарти за вътрешно оценяване по учебни предмети и по етапи“, съгласно Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г. и през 2014 г. в преподавателска мобилност по проект на СЕЕPUS „СIII-SI-0711-02-1314 - TRANS - TRANSkulturelle Kommunikation und TRANSlation“ в Университета „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Скопие, Македония, в рамките на която са проведени са лекции и практически занятия със студенти от специалност „Германистика“ в тамошния университет.

II. Учебна и преподавателска дейност.

1. Аудиторна и извън-аудиторна заетост, работа в електронния обучителен модул "MOODLE – НБУ", осигуряване на студентски практики и стажове, работа със студенти по "Еразъм" и дипломанти.

Съгласно Наредбата за заетостта на редовните преподаватели в НБУ, понастоящем гл. ас. д-р Елена Савова е нехабилитиран преподавател с учебна и изследователска

работа, не зает в академичната администрация. В зависимост от принадлежността си към тази категория, тя е изпълнявала и преизпълнявала нормата за учебна заетост през годините на атестирания период, като наред с общообразователни курсове по немски език и практически езикови курсове към БП „Германистика“, води (самостоятелно или в екип) и следните по-специализирани филологически и педагогически курсове на бакалавърско и магистърско ниво: GERB712 История на немскоезичната литература, BCLB862 Разработване на учебни материали (заедно с проф. П. Стефанова), GERB750 Превод на специализиран текст, GERB755 Превод на научно-популярен текст, MALM161 Методика на обучението по чужд език за възрастни (заедно с доц. С. Димитрова) и др. През изминаващата 2015/16 acad. година гл. ас. д-р Елена Савова успешно пое и разработи почти изцяло самостоятелно в съдържателно отношение програмата на два нови магистърски курса: MALM018 Тенденции в обучението по чуждоезична литература (пряко свързан с темата на нейния хабилитационен труд) и MALM028 Тенденции в обучението по чуждоезична култура и развиване на межкултурна компетентност (в екип с доц. Е. Тарашева и гл. ас. д-р М. Караджункова). Успешно се справи и с предизвикателството да поеме без предизвестие водените от проф. Павлина Стефанова методически и педагогически курсове след нейното пенсиониране в началото на пролетния семестър на acad. 2015/2016 г.

Измежду извънаудиторните курсове, които води гл. ас. д-р Елена Савова, внимание заслужават онези, които имат пряка връзка с научните ѝ интереси, като GERB526 Проект „Писатели-нобелисти в немскоезичната литература“, GERB618 Проект „Феминистка немска литература“, GERB719 Проект „Анализ на литературно произведение“, GERB817 Проект „Любимият ми автор в немскоезичната литература“, както и приносят ѝ за организирането и ръководенето на практиките и стажовете на студентите-педагози с немски език (съвместно с проф. П. Стефанова).

В зависимост от целите и съдържанието на курсовете, които води, гл. ас. д-р Елена Савова пълноценно използва възможностите на електронната платформа Moodle-НБУ: както за предоставяне на допълнителни учебни материали на студентите, така и за целите на текущото оценяване.

В някои от посочените курсове, които са се водили на немски език, д-р Елена Савова е работила и с чуждестранни студенти по програма „Еразъм“ или по други международни проекти и споразумения за обмен на студенти и преподаватели в НБУ.

Гл. ас. д-р Елена Савова редовно провежда присъствени и онлайн консултации със своите студенти, регулярно участва в комисиите за провеждане на държавните изпити в БП „Германистика“ и няколкократно успешно е работила с дипломанти от магистърски програми „Лингводидактика“ и „Писмен и устен превод“, както като научен ръководител, така и като рецензент.

2. Оценки от анкетите на студентите.

По данни на Центъра за качество и оценяване от началото на acad. 2015/2016 г. средната оценка на студентите за удовлетвореност от учебния процес в курсовете, които води преподавател Елена Савова, е отличен 4.80.

III. Административна и обществена дейност.

1. Участие в колективни органи на управление на НБУ.

От 2009/2010 г. до 2011/2012 г. гл. ас. д-р Елена Савова е изпълнявала длъжността директор на БП „Германистика“ към департамент „Чужди езици и литератури“ (по-късно

към департамент „Романистика и германистика“) и в тази си роля е участвала в работата по съдържанието и общата документация на БП „Германистика“ по схемата за випуск 2010. Наред с това (като програмен директор и по-късно като преподавател-методик) гл. ас. д-р Елена Савова участва в разработването на БП „Преподавател по чужд език – английски, немски и руски език – дистанционно обучение“, както и на майнър-програмите към БП „Германистика“.

Гл. ас. д-р Елена Савова има и подчертан принос към подготовката на документацията за НАОА за акредитация на НБУ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... и подновяване на програмната акредитация на ДП "Методика на обучението по съвременни езици". Участва редовно и активно в съветите на департамент „Романистика и германистика“, както и в Общоуниверситетските конференции на НБУ.

2. Обществена активност.

През отчетния период гл. ас. д-р Елена Савова е разработила два проекта към Централния фонд за стратегическо развитие към Настоятелството на НБУ, единият от които е одобрен и получава финансиране: „Участие в Лятната академия за университетски преподаватели „Дидактика и методика на обучението по немски език като чужд“ в Университета в Регенсбург, 17 - 30 юли 2011 г.“. През юли 2015 г. провежда обучителен семинар към Центъра за кариерно развитие и обучителни ресурси на тема „Критерии за избор на художествени текстове в обучението по чужд език“ за преподавателите от департаментите „Романистика и германистика“ и „Англицистика“.

IV. Лични впечатления от кандидата.

Преките ми лични впечатления от гл. ас. д-р Елена Савова са свързани със съвместната ни работа в няколко курса с методическа насоченост от МП „Лингводидактика“ и БП „Англицистика“, както и от сътрудничеството ни по подготовката на документацията за НАОА за акредитация на НБУ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... и подновяване на програмната акредитация на ДП „Методика на обучението по съвременни езици“. Така аз имах възможност да оценя отблизо нейните аналитични умения и научна осведоменост, прецизността и задълбочеността на академичната ѝ работа. Държа да подчертая и нейната професионална колегиалност в отношенията ни и отговорност при екипната ни дейност. Тя е компетентна, отзивчива и етична към колегите, и винаги отворена към студентите, готова да им помогне и да ги подкрепи в труден момент. Тя гледа на проблемите като на предизвикателство, за което винаги може да предложи решение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на гореизложеното, давам положителна оценка на академичната дейност на гл. ас. д-р Елена Славчева Савова и убедено препоръчвам на научното жури да направи предложение за допускането ѝ до избор от академичния съвет на НБУ на академичната длъжност **доцент** по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по чужд език (немски).

3 август 2016 г.

Подпис: .....

(доц. д-р Св. Димитрова-Гюзелева)